

Učenje na daljavo: **ZGODOVINA** – 9.c razred

Teden: 16. – 20. 3. 2020

Pozdravljena učenka/učenec!

V tem in naslednjem tednu bo naše šolsko delo potekalo drugače kot smo vajeni, a upam, da kljub vsemu uspešno.

Tvoja naloga je, da prebereš ta navodila in opraviš tisto, kar je potrebno, da boš novo snov usvojil. Tokrat drugače kot običajno, saj ne bo učiteljeve razlage. A verjamem, da boš z nekaj truda in miselnega napora prav tako dobro spoznal/-a nove stvari.

Ko se vrnemo nazaj v šolske klopi, bom preverila, kako ti je šlo, prav tako od tebe pričakujem, da opraviš zahtevane naloge (prepišeš snov svoj zvezek in rešiš priložene naloge, s pomočjo katerih boš novo znanje ponovil/utrdil).

Ne pozabi: Novo snov znaš takrat, ko jo znaš ob zaprtem učbeniku ali zvezku na glas obnoviti (s svojimi besedami) in jo znaš povezati s preteklimi snovmi!

Na poti k spoznavanju novega ti pomagajo slike iz učbenika, tvoji izpiski in naloge v delovnem zvezku oz. vprašanja v učbeniku.

Za vsa vprašanja, dileme in dodatna pojasnila ti bom v teku tedna na razpolago preko e-naslava: petra.desman@guest.arnes.si

Veliko zdravja in delovne vneme ti želim,

tvoja učiteljica zgodovine

Petra Dešman Senčar

1. snov: **POLOŽAJ OB KONCU VOJNE IN ZAČETEK KOMUNISTIČNE OBLASTI**
(torek, 17.3.2020)

- Vsebino tabelske slike, ki ti jo prilagam, si prepiši v zvezek.
- Ko končaš s prepisom, odpri učbenik, str. 114- 116 in 117 – 119 ter si preberi vsa poglavja iz te snovi.
- Ne pozabi natančno pregledati slik v učbeniku ter prebrati priloženih zgodovinskih virov, da boš snov lahko lažje razumel/-a.
- Po končanem branju vzemi samolepilne lističe ter naredi kratke zapiske prebranega. Listke pusti prilepljene v učbeniku, ker ga bom v šoli pregledala. Pazi, da izpisuješ samo bistvo in pazi na preglednost izpisanega!
- Od tebe pričakujem, da mi boš ob pomoči tvojih izpiskov znal povedati ustno obnovo prebranega iz učbenika.
- Ob koncu odgovori na vprašanju iz učbenika na str. 116 in 119. Odgovore zapiši na samolepilne lističe, ki naj prav tako ostanejo prilepljeni v učbeniku.

1. POSLEDICE VOJNE V SLOVENIJI

- ✓ veliko žrtev, beguncev
- ✓ poškodovana infrastruktura, mesta, tovarne
- ✓ družine brez domov
- ✓ pomanjkanje osnovnih potrebščin

↓
pomoč iz Zahoda (ZDA, OZN)

»Preživljamo zgodovinski trenutek, ko se je s prestolnico Slovenije, svobodno belo Ljubljano, združila prva narodna vlada Slovenije /.../. Hkrati izpoveduje vam, bela Ljubljana, ta vlada naslednje: Pred nami je težko in trdo delo. Ogromno je bilo porušenega, ogromno bo treba obnoviti. Naša dolžnost je, da napnemo vse sile takoj za obnovo.«

2. OBNOVA DOMOVINE

“Zavedajmo se, da je od našega dela, od naše požrtvovalnosti odvisno, kako hitro bomo povrnil normalne razmere /.../. Osnovno vprašanje, ki se danes postavlja pred nas, je vprašanje, kako hitro bomo z delom premagali posledice vojne. Junaštvo, ki smo ga izkazali v borbi, moramo izpričati tudi v delu.

(Iz govora Borisa Kidriča, 9.5.1945)

- Najprej obnova cest in železnic,
- nato industrije,
- stanovanjskih in gospodarskih objektov,
- šol, bolnišnic.

- S prostovoljnim in prisilnim delom
- Mladinske delovne brigade

3. SLOVENIJA - jugoslovanska republika

- Značilnosti povojne Jugoslavije:
  - = 6 narodov (enakopravnost - **FEDERACIJA**)
  - = oblast prevzame Komunistična partija
  - = **CENTRALIZACIJA** (KPJ v Beogradu)
  - = birokratska država
  - = krepitev enotnosti države (štafeta mladosti)
  - = “*bratstvo in enotnost*”
- Dolžnost Slovenije pomagati drugim, manj razvitim narodom
  - ↓
  - pošiljanje hrane, tudi strokovnjakov
  - upad slovenskega gospodarstva

4. POLITIČNI RAZVOJ PO VOJNI

- Sporazum Tito – Šubašić (1944)!
- Takoj po vojni je **uzakonjena PREMOČ KPJ**

- na položaje so nameščeni člani KPJ
- pomembna policija, vojska in **OZNA**

Namen: obračunati z domobranci
(VB jih vrača nazaj iz Koroške v Jugoslavijo = OZNA jih zapre v taborišča)

Usmrtitve brez sodnega procesa
(Kočevski rog, Teharje)

5. PRVE POVOJNE VOLITVE

- Razpisane novembra 1945
- Uveden večstrankarski sistem, vendar oviranje drugih strank (odpovedo sodelovanje)

Posledica: na volitvah le ena stranka **LJUDSKA FRONTA**
(komunisti)

- Glasovanje s kroglicami
- 2 skrinjici: ena za Ljudsko fronto
druga "črna skrinjica"
- **Rezultat volitev**: = zmaga Ljudske fronte Jugoslavije
= proti vrnitvi kralja
= ukinjena kraljevina in uvedena REPUBLIKA
= novo ime države: **FEDERATIVNA LJUDSKA
REPUBLIKA JUGOSLAVIJA**

2. snov: **ŽIVLJENJE V SOCIALISTIČNI JUGOSLAVIJI** (četrtek, 19.3.2020)

- Vsebino tabelske slike, ki ti jo prilagam, si **prilepi v zvezek**.
- Ko končaš s prepisom, odpri učbenik, str. 123 - 130 ter si preberi vsa poglavja iz te snovi.
- Ne pozabi natančno pregledati slik v učbeniku ter prebrati priloženih zgodovinskih virov, da boš snov lahko lažje razumel/-a.
- O tej temi se lahko pogovarjaš tudi s svojimi starši in starimi starši, saj ti bodo znali povedati veliko zanimivega, kako je potekalo vsakdanje življenje v takratni državi.
- Po končanem branju vzemi samolepilne lističe ter naredi kratke zapiske prebranega. Listke pusti prilepljene v učbeniku, ker ga bom v šoli pregledala. Pazi, da izpisuješ samo bistvo in pazi na preglednost izpisanega!
- Od tebe pričakujem, da mi boš ob pomoči tvojih izpiskov znal povedati ustno obnovo prebranega iz učbenika.
- Ob koncu odgovori na vprašanju iz učbenika na str. 125, 127 in 130. Odgovore zapiši na samolepilne lističe, ki naj prav tako ostanejo prilepljeni v učbeniku.

1. SPLOŠNO POMANJKANJE IN SAMOPOSTREŽNE TRGOVINE

- Zaradi pomanjkanja je uvedena racionalizacija živil (moka, meso, sladkor) = ŽIVILSKE NAKAZNICE in drugih izdelkov (oblačila, obutev)
- OBVEZEN ODKUP
Kmetje morajo obvezno oddati del pridelka državi, v zameno dobijo sol in sladkor (odpor).
- 1951 boljša preskrba in prosto oblikovanje cen (tudi prosta prodaja svojih izdelkov).
- Povečana ponudba industrijskega blaga (za 15 %) = dvig življenjskega standarda.

2. AGRARNA REFORMA in NACIONALIZACIJA

- 1945 – AGRARNA REFORMA – veleposestniki izgubijo pravico do zemlje, majhni kmetje pa postanejo lastnik le-te (»Zemljo tistemu, ki jo obdeluje«). Večji del zemljišč, zlasti gozdov ostane v lasti države. Zemljo je država dobila s predhodnim odvzemom (Cerkvi, kolaborantom...)
- 1946 – ZAKON O NACIONALIZACIJI – podržavljanje zasebnih podjetij, trgovin, hotelov.

3. KULTURNA DEJAVNOST PO VOJNI

- Delovanje kulturnih društev pod nadzorom KPJ.
- Mladinska in pionirska organizacija – želja po vplivu na mladino
- Ustanovljene pomembne slovenske kulturne ustanove (Slovenska filharmonija)
- Razvoj filmske umetnosti (prvi celovečerni film Na svoji zemlji, Kekec)
- REFORMA ŠOLSTVA (obvezna 8-letna OŠ za vse, uvedeno strokovne in poklicne šole ter gimnazije)
- Želja po omejitvi vpliva katoliške Cerkve na šolstvo in kulturo.

4. UVEDBA PETLETK

- ⊗ Po vzoru SZ, delovanje podjetij po državnem načrtu, navodila iz Beograda = ADMINISTRATIVNI SOCIALIZEM (Slovenija prispeva svoje dohodke za manj razvite)
- ⊗ 1947 prvi PETLETNI PLAN (cilj: postati bolj industrijsko razviti, uvedba težke industrije, elektrifikacija)
- ⊗ Težave po 1948 zaradi spora z Informbirojem (slabše razmere v državi), opuščanje administrativnega socializma.

5. SAMOUPRAVLJANJE

- ✓ Uvedba DECENTRALIZACIJE – SAMOUPRAVLJANJE: soodločanje delavcev v tovarnah (delavski svet), KPJ se naj ne vmešava državo, več pristojnosti imajo občine.
- ✓ Pritisk partije se le delno zmanjša, večja pa se gospodarski razvoj.
- ✓ 1957 začetek 2. PETLETKE (večji izvoz, razvoj kmetijstva, prometa, gradbeništva)

6. RAZVOJ »LIBERALISTIČNEGA« PROGRAMA v SLOVENIJI

- Razvoj bančništva, turizma, storitvenih dejavnosti in zaposlovanja bolj izobraženih
- Usmerjenost gospodarstva v izvoz
- Nasprotovanje KPJ

7. IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJA V SLOVENIJI v 50. In 60, UPAD V 70. letih

- Veča se narodni dohodek in plače, izvoz izdelkov v Z Evropo, vedno večje razlike med Slovenijo in ostalimi republikami po višini standarda; več socialnih in zdravstvenih storitev, več osebnih in tovornih vozil, zahodni način oblačenja
- KULTURNI VPLIV ZAHODA – film, radio, revije, rock n rol, študentsko gibanje
- DOPUSTI – sindikalni turizem, na Jadranski obali, športne prireditve